

Wat kunnen lokale kerkgemeenschappen nu doen voor vluchtelingen en nieuwe migranten?

ORBIT geeft tips om een 'gemeenschap van gastvrijheid' te worden

Sinds enkele maanden is de verhoogde aankomst van vluchtelingen en nieuwe migranten dagelijks nieuws. Op verschillende domeinen worden bijzondere activiteiten ontwikkeld om te zorgen voor opvang en onthaal van de nieuwkomers. De Belgische bisschoppen deden eind augustus een eerste oproep om te voorzien in onderdak en woningen aan te bieden. Op 13 oktober publiceerden zij hun verklaring '*Samen leven met de vluchtelingen en migranten, onze broeders en zusters*'(1). Ondertussen werden allerhande initiatieven opgezet en dienen zich vrijwilligers aan om mee te werken. Ook parochies, lokale kerkgemeenschappen en groepen christenen engageren zich. Ze vragen wat ze best kunnen doen. ORBIT geeft in dit artikel tips om door pastorale en maatschappelijke inzet, een 'gemeenschap van gastvrijheid' te worden.

Wat is de context?

Het mag zo zijn dat het aantal asielaanvragen in België en Europa, procentueel veel lager is dan in landen in andere continenten, de recente cijfers en de beelden zorgen toch voor de nodige schokgolven in de samenleving. Tussen 2012 tot midden 2014 was er in België een dalende trend in het aantal vragen om bescherming. Het aantal personen dat een aanvraag deed en een erkenning kreeg als vluchteling is sindsdien echter opnieuw toegenomen. In september 2015 waren er 5500 asielaanvragen. Ook het aantal niet-begeleide buitenlandse jongeren neemt toe. In september waren dat er 482.

Doorgaans krijgen nu bijna 60% van aanvragers een positieve beslissing van het Commissariaat Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen (www.cgvs.be). Enkele jaren geleden was dat slechts 10%. Dat betekent dat er niet alleen meer mensen opvang dienen te krijgen tijdens hun procedure, maar ook woningen en begeleiding als ze naderhand als vluchteling erkend worden of van een beschermingsstatus genieten.

Zonder ons te verliezen in allerhande cijfermateriaal, geven we graag deze kleine berekening mee. In september 2015 werden 628 asioldossiers positief beoordeeld. Omgerekend gaat dat over zo'n 840 personen die de status als vluchteling of subsidiair beschermd kregen. Tegen eind 2015 moeten die mensen uit de opvangcentra, om ergens in België een woning te vinden als alleenstaande of gezin. 2/3 van hen – 600 personen of ongeveer 445 huishoudens – zullen die woning in Vlaanderen zoeken.

Hun leerplichtige kinderen moeten naar school. De volwassenen moeten starten met hun inburgeringscursus en onder meer de officiële taal leren van de regio waar ze wonen. Voor onze regio is dat Nederlands. Ze worden ook begeleid voor het volgen van een opleiding of vinden van werk. Enz.

Maar, in diezelfde maand september 2015 kregen een groot aantal vluchtelingen en migranten een bevel om het grondgebied te verlaten. Zij worden niet erkend en worden geacht te werken aan een ander toekomstperspectief, door bijv. zelfstandig of vrijwillig terug te keren naar het land van herkomst. Doen ze dat niet, dan worden ze gedwongen teruggebracht, tenminste als hun land ze terug wil aanvaarden. De groep mensen die een bevel krijgen om België te verlaten bestaat uit asielzoekers die niet erkend worden, maar ook uit andere migranten die in België geen verblijf kunnen krijgen. Onder hen ook arbeidsmigranten, die vaak in de informele economie terechtkomen. We vermelden deze groep uitgewezen mensen, omdat ze de meest kwetsbaren zijn onder de vluchtelingen en nieuwe migranten. Hun kinderen zijn – ook bij onwettig verblijf - leerplichtig tot 18 jaar.

Kortom: cijfers en beelden van één maand zeggen niet alles. Maar vast staat dat we een kantelmoment bereiken in de wereldwijde migratie. Om het met migratiedeskundige Johan Wets (HIVA-KULeuven) te zeggen: 'We krijgen meer migratie of nog meer migratie.'

Zelfs al zouden morgen de cijfers wat gaan dalen, dan nog is het een feit dat onze samenleving definitief een migratiesamenleving wordt. Een samenleving die permanent rekening moet houden met de inwijking van nieuwe groepen. Van buiten de Europese Unie, maar ook van de 28 EU lidstaten, want voor hen is er al een vrij verkeer van personen.

Onze gemeenschap wordt een gemeenschap van gastvrijheid

De maatschappelijke inzet van christelijke gemeenschappen en organisaties naar vluchtelingen en migranten is nu reeds aanzienlijk. Ook groepen uit andere levensbeschouwingen en religies zetten zich dienstbaar in. Maar er is nog veel werk aan de winkel. Met de tips die volgen wil ORBIT de christelijke kerkgemeenschappen en verenigingen uitnodigen om hun inzet te versterken of nu te starten. We groeperen onze voorstellen in vier formules: small – medium – large en extra large. Zo kan je groeien naar een gemeenschap van gastvrijheid.

Small

Met 'small' kies je voor een informerende en opiniërende aanpak. Je vindt het belangrijk om je groep of gemeenschap vooral inzichten aan te reiken, om misschien later te kiezen voor een concrete inzet. Dat kan bijv. zo:

- **Op de plaatselijke pagina's van Kerk & Leven en je sociale media** maak je ruimte om over het thema 'migratie en vluchten' te berichten. Ligt je kerkgemeenschap in de nabijheid van een opvangcentrum of in een gemeente met een lokaal opvanginitiatief voor vluchtelingen, dan kan je een interview plaatsen met de verantwoordelijken ervan. Misschien is er ook een Welzijnsschakel of een andere vrijwilligerswerking actief met vluchtelingen. Je kan hun inzet bekendmaken bij een breder publiek.
- **Gespreksmomenten over vluchten en migreren** zijn in deze tijd heel erg nuttig. Mensen vragen naar inzicht en willen begrijpen wat er gaande is. Je kan navraag

doen bij ORBIT en andere solidariteitsorganisaties om zo'n sessie bij jou te komen begeleiden. Vaak kan dat ook met getuigenissen van erkende vluchtelingen.

- In de komende maanden kan je een **themaviering plannen in het kader van de weekendliturgie**. Dat geeft een mogelijkheid om de oproep tot inzet voor vluchtelingen en nieuwe migranten te verbinden aan onze geloofstraditie en de oproep van Bijbel en kerk. Zeker in de Adventsperiode en de kersttijd zijn er mogelijkheden. Als achtergrondartikel bevelen we 'Brood breken' van de Spaanse Jezuiet Daniël Izuzuiza aan(2). Het artikel geeft je een basis om vanuit een sterke spiritualiteit de gastvrijheid te beoefenen.

Medium

Met 'medium' kies je voor een gelijkaardige aanpak, maar aangevuld met deze extra suggesties:

- Er zijn in je omgeving mogelijks nogal wat mensen die hun **angst uiten** over de aankomst van nieuwe migranten en vluchtelingen. Sommigen uiten **pijnlijke opmerkingen** omdat ze het moeilijk hebben met hun komst een aanwezigheid. Ook op sociale media zijn er nu meer haatberichten te vinden over asielzoekers, moslims, mensen uit andere culturen Het is nodig om daar verstandig mee om te gaan. Je kan dat leren. ORBIT vzw heeft daar een aanbod over.
- Als lokale kerkgemeenschap bereik je jongeren en volwassenen langs een gezinswerking, de vormselcatechese,... of heb je contact met het jeugd(bewegings)werk en de sociaal-culturele organisaties. Je kan hen **oproepen om vrijwilligerswerk** te gaan doen of **een activiteit te organiseren** in een nabijgelegen opvangcentrum of werking. Kinderen en jongeren in zo'n centrum een speldag aanbieden is één van de mogelijkheden. Er is ook hulp nodig bij het leren van het Nederlands door conversatielessen. Nederlandstaligen gaan daar in gesprek met anderstalige nieuwkomers om de taal te oefenen (3). Neem altijd eerst contact op met de organisaties en diensten vooraleer je een oproep lanceert.
- Je kan je gemeenschap **oproepen om lokale initiatieven naar vluchtelingen en migranten financieel te versterken**. Ze hebben dat nu echt nodig. Welzijnszorg heeft daarvoor **een speciale giftenoproep** gedaan. Er zijn ondertussen 90 werkingen die de steun van Welzijnszorg gevraagd hebben. Je steun is van harte welkom op het rekeningnummer BE21 0000 0000 0303 van Welzijnszorg. Maak gebruik van de volgende mededeling +++201/1000/06643+++.

Large

Een 'large-inzet' neemt de vorige formules samen met deze extra's:

- Dit thema grijpt je aan. Je wil meer mensen mobiliseren voor de opvang en begeleiding van de nieuwkomers. Het is wellicht het goede moment om **een werkgroepje te starten dat zich specialiseert in het lokale gastvrije onthaal van nieuwe migranten en vluchtelingen**. Je kan inspiratie opdoen bij bestaande verenigingen(4). Sommige asielzoekers hebben een christelijke geloofsovertuiging. Je kan ze uitnodigen voor deelname aan je activiteiten en vieringen. Want bij de nieuwe vluchtelingen en migranten zijn er ook christenen. Er zijn nu al parochies die daar ervaring mee hebben. Katholieke gemeenschappen van buitenlandse herkomst worden opgevolgd door de bisschoppelijke commissie Pro Migrantibus (4).

- Je wilt **meewerken aan een concreet woningaanbod** en beslist met de kerkgemeenschap financiële middelen bijeen te brengen om een studio, een appartement of woning te huren. Je lanceert daarvoor een **actie 100 x 5€**. Je vraagt aan 100 mensen om gedurende één of meerdere jaren 5 euro of meer per maand te storten. Zo kan een woonaanbod ter beschikking worden gesteld aan een gezin of een erkende alleenstaande vluchteling(en). Wil je technische informatie over deze aanpak, dan kan je die opvragen langs amos@orbitvzw.be.

Extra large

Een 'extra large inzet' gaat voor informatie, vrijwilligersrekrutering, geldinzameling ... maar kiest er ook voor om een **woning, appartement, studio,... aan te kopen of te schenken** aan een sociaal verhuurkantoor, een organisatie of een OCMW. Zij zijn op zoek naar nieuwe woonplaatsen voor asielzoekers of erkende vluchtelingen, niet-begeleide minderjarigen (5). We kunnen het niet genoeg herhalen: wat we nu nodig hebben zijn woningen, woningen, woningen! Niet alleen voor deze groepen, maar voor iedereen die op zoek is naar een kwaliteitsvolle en betaalbare woning.

We wensen je bij dit alles heel veel moed en inspiratie. En horen graag je ervaringen!

Didier Vanderslycke – ORBIT vzw – didier@orbitvzw.be

- (1) <http://www.orbitvzw.be/samen-leven-met-migranten-en-vluchtelingen-de-nieuwe-verklaring-van-de-belgische-bisschoppen-van-1510/>
- (2) Brood breken. <http://www.orbitvzw.be/wp-content/uploads/2015/10/BROODBREKENwerkvertalingORBITAMOS2015def.pdf>
- (3) www.nederlandsoefenen.be
- (4) Lees er meer over op <http://www.promigrantibus.be/gemeenschappen>
- (5) Vraag naar voorbeeldorganisaties in je buurt langs amos@orbitvzw.be 02/5021128
- (6) Je kan contactadressen vinden langs: www.fedasil.be ; Rode Kruis: <http://www.rodekruis.be/wat-doen-we/hulp-wereldwijd/opvang-asielzoekers/onze-opvangcentra/> ; Vluchtelingenwerk Vlaanderen (www.vluchtelingenwerk.be) opvangpartner van de overheid. Een conventie bepaalt dat Vluchtelingenwerk 750 asielzoekers mag opvangen. Hiervoor werkt Vluchtelingenwerk samen met Caritas International (<http://www.caritas-int.be/nl/opvang-op-mensenmaat>), de sociale dienst van de socialistische solidariteit (SESO), Lhiving, Protestant Social Centre Brussel, CAW Antwerpen en CAW Brussel.